

Purgatorio en met het tweede deel van den Faust. In de Renaissance ziet hij een weer opleven van de scheppingskracht van het Etrurische volk, die eeuwenlang gesluimerd zou hebben. Een Bachofen ziet in hen een volk dat nog leeft onder de stoffelijke natuurwet, in de sfeer van het vegetatieve, van het tellurische, waar hetaerisme en moederrechtelijke opvattingen heer-schen. Een Rosenberg ziet hen als den zwarten achtergrond der geschiedenis van Italië, als een cultuurvijandige macht, die langzamerhand als een gif den Romeinschen staat binnendrong, en later nog in de Europeesche civilisatie voortwerkte.

Opmerkelijk is daarbij in de belangstelling van het geletterde publiek, dat vooral het onbekende bekend is, het bekende daarentegen zeer onbe-kend. Men is vertrouwd met het raadsel hunner afkomst, en met het raadsel hunner taal, voorzoover men met een raadsel vertrouwd kan zijn. Datgene echter wat aangaande hen wel bekend is, is in geen deele zoozeer het eigen-dom van het beschaafde publiek als dat met andere culturen het geval is.

De Etrurische cultuur ontvouwt zich in een tijdbestek dat tusschen de 8e en de 1e eeuw voor Christus ligt. Waarschijnlijk kwamen de Etruriërs tusschen 1000 en 800 in Italië, waar hun kernland Toscane is. In de zesde en vijfde eeuw overheerschen zij dan Italië, ook Rome, waar zij een sterken en blijvenden invloed hebben uitgeoefend, om in de volgende eeuwen, uit het Noorden door de Galliërs en uit het Zuiden door de Romeinen bedreigd, steeds terug te wijken, tot zij hun staatkundige macht tenslotte geheel ver-liezen. Bij de Romeinen bestond de neiging hun ouden en gevaarlijken tegen-stander in een niet al te gunstig daglicht te stellen. Zoo spraken zij van den „obesus Etruscus”, den „Etrurischen dikbuik”, die voor hen langzamerhand een type geworden was (afb. 13). Mocht ook al zoo het volk in zijn ontaarding gekenschetst kunnen worden, het heeft toch ook aan Rome vele opmerkelijke figuren geschonken, die op deze hun Etrurische afkomst prat gingen. Zoo den Romeinschen dichter Propertius, en vooral ook Maecenas, den beschermer der kunsten in de omgeving van Augustus, tot wien Horatius het bekende „Maecenas atavis edite regibus” richt, doelend op zijn afstamming van een oud Etrurisch vorstengeslacht.

Het is de onbekendheid, die in hooge mate het goed begrip der Etrurische schilder-kunst heeft doen lijden. Een belangrijke factor, die in het gemis aan waardeering ervan, zooals dat veelal aan den dag treedt, een rol speelt, is het feit, dat de Etrurische kunst langen tijd meer het object der weten-schappelijke nieuwsgierigheid van een kleinen kring van geleerden was, dan dat zij, als een aesthetisch phaenomeen, dat zich slechts aan het artistiek geschoolde oog van den kunstkenner kan onderwerpen, gewaardeerd werd. En de geleerden legden bij de beoordeeling dezer kunst een eenzijdige en